

Dr. Ramasetter Róbert

BUDAPEST
I. Disztér 2. II. 8.

1938. december 8. Szerda

ZSIDÓ-POLITIKAI-NAPILAP

ELŐFIZETÉSI ÁRA
Romániában

Egész évre — — 1050
Félévre — — — 550
Negyedévre — — — 290
Egy hónapra — — — 110

Az előfizetési ára „Föld”
elnevezésű folyóirattal együtt
hav-kénti 10 lejlel drágább

Csehszlovákiában

Egy hónapra — — ck 40 —
Egy szám — — — — —

Az első világparlament

A Népszövetség tegnap megnyitott új ülés-szaka — a beérkező jelentések szerint — a legégetőbbnek hitt kérdésben, nevezetesen a német katonai ellenőrzés megszüntetésének kérdésében nem fog végleges döntést hozni. Ez érdeke nemcsak Franciaországnak, mely az olasz affér óta fokozottabban érli a németekkel való kibékülés szükségét, hanem érdeke Németországnak is, mely tényleges eredményeket és nem elvi deklarációkat akar elérni. A tárgyi ellentétek Briand és Stresemann között súlyosnak látszanak ugyan, de másfelől a megállás megszüntetésének elvi kérdésében a két volt ellenfél között nincsen lényeges eltérés. Mindenképpen politikai dolog tehát, hogy a szenvedélyek összecsapását — bizonyos tárgyi differenciák kikapcsolásával — elkerüljék s megvárva az idő sok mindent kiegyenlítő befolyását, márciusban újra tárgyalni üljenek le ebben a kérdésben Briand és Stresemann.

A jelenlegi ülészaknak azonban van egy olyan fontos s a messzi jövőre utalt meghatározni alkalmas programja, amely nemcsak nagyvonalúságánál fogva érdemi meg a legmélyebb érdeklődést, hanem részleteinek megragadó érdekességénél fogva is. A Népszövetség titkársága fokozott igyekezettel a világ legnagyobb kongresszusát készíti elő, egy ugynevezett világgazdasági kongresszust, amelynek előkészítő munkálatai is már olyan gyorsabáznak, hogy minden valószínűség szerint messze túl fogják haladni a békekongressziónak s ennek idején megvitatásra került szempontok és tárgyi adatok anyagát is.

A világgazdasági konferencia eszméjét tulajdonképpen Loucheur francia pénzügyminiszter vetette fel még tavaly. Ez a világgazdasági konferencia tulajdonképpen egy reális páneurópai elgondolás eredményének látszik, amely nem politikai szempontokkal akar operálni, hanem a megbomlott európai gazdasági viszonyokat akarja oly módon egyenlőre hozni, hogy az végző hatásaiban egyensúlyt teremtsen a politikai ellentétekben is.

Lényegében tehát a készülő világgazdasági konferencia világpolitikai konferenciának is beillik, mert hiszen ha tényleges sikereket fog elérni, ezáltal nemcsak Európa politikai nyugalmát fogja biztosítani, hanem egész életünk, életstandardunk, keserves külső keretek közé szorított életlehetőségeink megjavulását és ami mindennek előtti fontos: a nyugtalanító szociális jelenségek részleges levezetését is. Sőt mindezen túl olyan hatalmi egyensúly létrejöttét segítheti elő ez a konferencia, olyan külpolitikai atmoszférát teremthet, mely bizonyos időre legalább, a stabilitás jellegével lehet felruházva, szemben a mai helyzettel, mely minduntalan változó, bizonytalan s ép ezért — ugy gazdasági, mint politikai tekintetben, — nyugtalanító is.

A világgazdasági konferencia programján nem kisebb kérdések szerepelnek, mint Európa nyersanyag elosztásának kérdése, a munkanélküliség megszüntetésének problémája, az ingadozó és stabilitásra jutni nem tudó valuta kérdés és nagy általánosságban mindazok az ipari kérdések, amelyeknek rendezettségétől, vagy rendezetlenségétől függ tulajdonképpen a politikai határok közé szorított államok békéje.

Minden pszichizmus, amely csak teoretikus alapokon mozog, nem nélkülöz bizonyos viszonyos szentimentalizmust. Az eszméket csak a gazdasági alapelmények átrendezésével lehet tartósan megvalósítani s az európai világgazdasági konferencia — a jelekből ítélve — ezt akarja. Annál is inkább megnyugtató ez, mert

konferenciának előkészítésében Európa legprogresszívebb és legértékesebb fináncapacitásai vesznek részt, akik gyakorlati uton tapasztalták és tapasztalják ma is a tökéletes termelési rendszer válságát, amelyet korrigálva bár, tovább is fenn akarnak tartani. Nagyon érdekes jelenség az, hogy a kapitalista termelés vezérkarának legjobbjai ma már nem idegenkednek a szociálistan megszervezett termelés bizonyos elképzeléseinek megvalósításától.

Erre vall legalább is az, hogy a világgazdasági konferencián Európa nyersanyag-termelését akként akarják szabályozni és elosztani, hogy az zavartalanul biztosíthassa az ipari államok munkaképességét s ezen keresztül az ipari cikkek árának generális olcsóbbodását. Nagyon természetes, hogy ez viszont csak akkor valósítható meg, ha a mai vámpolitikával és nemzeti iparpolitikával szakítanak az egyes nemzeti államok. A nyersanyag-termelés szabályozása tehát automatikusan vonná maga után az egyetemes európai vámrevíziót, a vámhatárok szigorúságának enyhülését, szóval ama szempontoknak teljesülését, amelyeket a páneurópai mozgalom tűzött ki céljává.

Az ipari termelés egyetemes szabályozása és egyetemes célokra való alárendelése természetesen hozná magával a munkanélküliség minden állam kormányzatát nyugtalanító problémájának enyhülését s egy olyan szociális légkör kialakulását, mely legalább átmenetileg lehetetlenné tenné a termelést megbénító sztrájkok minduntalan való nyugtalanításait.

Stabil ipari termelés, stabil szociális viszonyok a termelés elosztásának pozitív rendszeresége csak a munkásvándorlás szabadságának biztosítása mellett képzelhető el. Nem véletlen tehát, hogy a márciusban összeülő világ-gazdasági konferencia programján a kivándorlás szabályozásának kérdése is ott szerepel. Számos ipari államban olyan fölös munkás-hadsereg él, amelynek elhelyezése, munkába való beállítása

az illető államok pénzügyi konszolidációját segítő elő. A termelés egyetemes megszervezése, a nyersanyag racionális elosztása mellett ezek a fölös munkás hadtestek könnyen volnának eloszthatók, ha az elzárkózó és ipari fejlődésüket éppen a mai viszonyoknál fogva megvalósítani nem tudó államok ezeknek munkaalkalmat biztosítanának, vagy pedig maguknak az ipari államoknak fellendülő termelése tudná őket termelésében elhelyezni.

A tervek szerint a világgazdasági konferencián hatvan állam fog résztvenni, öt-öt delegátussal, szakértőkkel és hivatalnokokkal, úgy, hogy a kongresszuson körülbelül ezeröt-száz ember fog résztvenni. Eszerint tehát a világgazdasági kongresszus tulajdonképpen a világparlament eszméjének első tényleges megvalósítása lesz.

Olyan gigászi s az eddigi elképzeléseket felülmúló összejövétel, amelyhez hasonlót a történelem nem tud felmutatni. Az emberiség testvériségének és összetartozandóságának hatalmas demonstrációja lesz ez a kongresszus, amelyről valószínűleg Oroszország sem fog elmaradni, hiszen a nyersanyag elosztása szempontjától ez az állam az, amely leginkább jöhet számításba.

Az előjelek szerint tehát a világgazdasági kongresszus tulajdonképpen a világpolitikai konferencia s egy olyan világaliancia létrejöttének bevezetője lesz, amely a túlzott nemzeti önzésnek alkonyát fogja jelenteni. Különösen akkor lesz ez lehetséges, ha Oroszország tényleg elmegy a konferenciára s nem fog politikai szempontból gátat szabni a világ népei egymás megértésének, amely végeredményben csak gazdasági megértés lehet.

Nem diplomáciai aktusnak készül tehát a gazdasági világgazdasági konferencia s ez a legbiztosabb jele annak, hogy sikerrel érhet el. E konferenciának keretei az itt vázolt körvonalakban is olyan hatalmasak, hogy tulajdonképpen a hatalmi viszálykodásokon. Gigászi szempontjai mellett teljesen eltörpülnek a genfi ülészak programján szereplő egyéb kérdések. (s. l.)

A megszökött osztrák pénzügyminiszter botránya

(Bécs, december 7. Az Új Kelet tudósítójától.) Az osztrák politikának nagy botránya, az Ahrer-aset, még mindig foglalkoztatja az egész német világ közvéleményét. Tipikus háboru utáni eset ez. Dr. Ahrer, aki ma mindössze harminchét éves, két évvel ezelőtt Ausztria pénzügyi szanálásában első szerepet játszott. A Ramek kormány megciviltatta vele az aranymérlegről szóló törvénytervezetet és általa vitte keresztül azt a valutapolitikát, amely a koronaértékből áthozta a schilling valutára Ausztria pénzügyeit.

De a tranzakció körül Ahrernek mindössze egyetlen komoly szerepe volt: minél többet szereznia a saját zsebe számára. Miniszterárait félrevezetve, megállapodást létesített Bosel (Zsigmonddal), Bécs legnagyobb szörjével, amely horribilis, az osztrák kincstár rovására menő tővedelmét jelentett a fiatal miniszternek és Boselnek, aki nagyarányú börzevesztéseit próbálta fedezni ebből az „üzletből”.

Ahrer, aki a háboru előtt egy gráci kisbank tisztviselője volt, végigharcolta a háboru, a háboru végén olasz fogságba esett és csak a békekötés utáni harmadik évben került hazájába. A keresztényszocialista pártban nemcsak háborus multja miatt szökött magasra a tekintélye, hanem főleg azért, mert el tudta hitetni, hogy fogsága idején olyan pénzügyi tanulmányokat folytatott, amelyek alkalmasak az or-

szágnak keresztényi elvek szerint való újjáépítésére. A megnyerő külsejű és jó föllépésű „államférfiuról” még a Népszövetség pénzügyi bizottságának komoly és alapos tagjai sem tudták kideríteni, hogy szélahamos, csak csodálkoztak, hogy a legbonyolultabb és legnehezebb pénzügyi tranzakciókat ilyen fiatal férfival végezteti Ramek kormánya.

Ötvenmillió osztrák koronára rug az az összeg, amellyel Ahrer megkárosította az államot és körülbelül ennek az összegnek a felét zsebelte be ő maga. És mire kiderült a botrány, Ahrer ur már Párisban volt. Egyelőre semmiféle bünyelítő eljárás nem indítottak ellene, csak a parlament főhíborodására parlamenti bíróság előtt való felelősségrevonást helyeztek ellene kilátásba és megkeresték az osztrák kormány párisi követét, hogy a volt miniszter urnak továbbítsa a bíróság idézését.

Erre azonban, mint azt a legújabb jelentések közlik, nem került sor. Ahrer Párisból Kuba szigetére utazott, Havannába. Baráti körben Franciaországba való távozása előtt közölte, hogy stájer favállalatok megbízásából előbb Párisba utazik, innen pedig Finnlandba. Ez azonban félrevezetésül szolgált, mert Párisból Le Havreba utazott és innen egy már Párisban megváltott hajójeggyel Kubába ment tovább. Feleségét, aki így informálta az osztrák követet, Párisban hagyta.

Negyedmilliót sikkasztott és megszökött a CFR kolozvári árutovábbító osztály főnöke

(Claj-Kolozsvár, december 7. Az Uj Kelet tudósítójától.) Szombaton délelőtt a CFR kolozvári árutovábbító osztályának főnöke egy hamis utalvány segítségével 240 ezer lejt vett fel a vasúti raktár pénztárából és a felvett összeggel ismeretlen helyre távozott. A csalásra tegnap délelőtt jöttek rá. A raktárfőnök feljelentésére a sziguranca és az államvasutak kolozvár-kerületi vezérigazgatójának delegált felügyelője együttesen vezették be a nyomozást, amely eddig két letartóztatást eredményezett.

Szombat délelőtt a vasúti raktár pénztárában megjelent Joan Troie, a „Biroul de Expeditie”, az árutovábbító osztály főnöke. Amint ismeretes, a külföldről az országba irányított és megvámolás alá kerülő áruk vámilletkeit a CFR Kolozváron kifizeti és az összeget a fuvarlevellel együtt számlázza a címzettnak. Troie előadta a pénztárnoknak, hogy az állomáson három Csehszlovákiából érkezett vagon vesztéggel különböző árukkal megrakva, amelyeknek vámilletkét, kétszáznegyven ezer lejt, ki kell fizetni. A kért összeget egy hamisított bon ellenében felvette a raktár pénztárából.

Másnap délelőtt Müller pénztáros a három vagon fuvarlevelét kérte, hogy a kifizetéseket rávesse és ratifikálja. A fuvarleveleknek azonban nyomuk sem volt az expedíciós osztálynál. Rövidesen kiderült, hogy a bonon jelzett há-

rom állítólagos megyesi vagonnak híre-hamva sincs a kolozvári pályaudvaron.

A megrémült pénztárnok erre az expedíciós iroda főnökét, Joan Troet kereste. A hivatal tisztviselői azonban azt a felvilágosítást adták, hogy a főnök aznap érthetetlenül nem ment be hivatalába. A hivatal helyettes vezetője, Armd Otó pedig, aki együtt lakott a főnökkel, a legnagyobb meglepetésre közölte az érdeklődőkkel, hogy Troie szombat este hirtelen eltávozott a városból. Lakásában egy ósdulát hagyott hátra, amely a következőket tartalmazza:

„Drága Otó! Sürgős ügyben el kell utaznom Bukarestbe, csütörtökön érkezem. Joan.”

Müller pénztárnok tudomására hozta az esetet a raktár főnökének, akinek feljelentésére a sziguranca bevezette a nyomozást. Müller Antal raktárpénztárost és Armd Otót, az expedíciós osztály helyettes vezetőjét, a mai nap folyamán előzetes letartóztatásba helyezték. A vizsgálat most annak megállapítására irányul, hogyan vehetett fel Joan Troie megfelelő dokumentumok nélkül egyszerűen bon ellenében negyedmillió lejt a vasúti raktár pénztárából és az expedíciós osztálynál általános rovatcsórlást tartottak annak megállapítására, hogy nem-e követett el az expedíciós osztályfőnök egyéb szabálytalanságokat is. A vizsgálat teljes erővel folyik és újabb érdekes letartóztatásokat és leleplezéseket ígér.

Középeurópai postaunió terve

Hantos Elemér előadása az utódállamok postai forgalmának olcsóbbá és intenzívebbé tételéről

(Budapest, december 7. Az Uj Kelet tudósítójától.) Hantos Elemér dr. magyar pénzügyi államtitkár a napokban érdekes előadást tartott a középeurópai posta unió megalakításáról. Előadásában az államtitkár abból indult ki, hogy a háború előtt Középeurópa gazdasági életének egyik igen értékes segédesszköze volt az a postaforgalmi egyezmény, amely 1872-ben lépett életbe Németország, Ausztria és Magyarország között. A postai világunió ugyanígy meghagyta a hozzácsatlakozott államoknak azt a jogát, hogy egymás között megjavítsák a postaforgalmat és mérsékeljék a franko-díjakat. A világposta unióknak ötvenéves fennállása alatt több ilyen megállapodás jött létre, amelyek közül legjelentősebb volt a német-osztrák magyar postaegezmény. Ebben a három államban ugyanis olyan értelemben volt meg a postaegezmény, hogy például Németország legészakibb határaitól, az Eszaki tengertől a Duna alsó folyásáig, a kelet-lengyelországi Memeltől egészen Fiuméig egy levél 5 krajcárba, egy csomag szállítása 25 krajcárba került.

A háború kitörésével a világposta egyezmény is felbomlott, de a középeurópai államok között fennálló egyezmény ugyiszóván intakt maradt. A békeszerződésnek ugyan helyreállították a nemzetközi posta- és távirdegezményt, amely azonban a változott viszonyok folytán a középeurópai postaforgalmat lerontotta. A középeurópai postaforgalmat a háború befejezése óta a korlátozások és tilalmak egész hálózatával békítették meg, amelyek a postaegezmény szellemével ellentétben az elzárkózási politikát vitték bele ebbe a kérdésbe. Az e helyzetből nyilvánvalóan származó hátrányok vezették a volt osztrák magyar monarchia területén alakult államokat: Ausztriát, Magyarországot, Romániát, Olaszországot, Csehszlovákiát

és Jugoszláviát, hogy 1921 novemberében Portoroseban külön megállapodást kössenek a postaforgalom megkönnyítése érdekében. A portorosei egyezmény a díjtételek leszállítása mellett megállapította az egyes országok közötti levél-, ajánlottlevél-, postautalvány- és postacsomagforgalom módjait.

A táviró- és telefonforgalom megkönnyítésére az utódállamok új vonalakat nyitottak meg. Ugyanezkor megállapították a légi postaegezmény irányvonalait is.

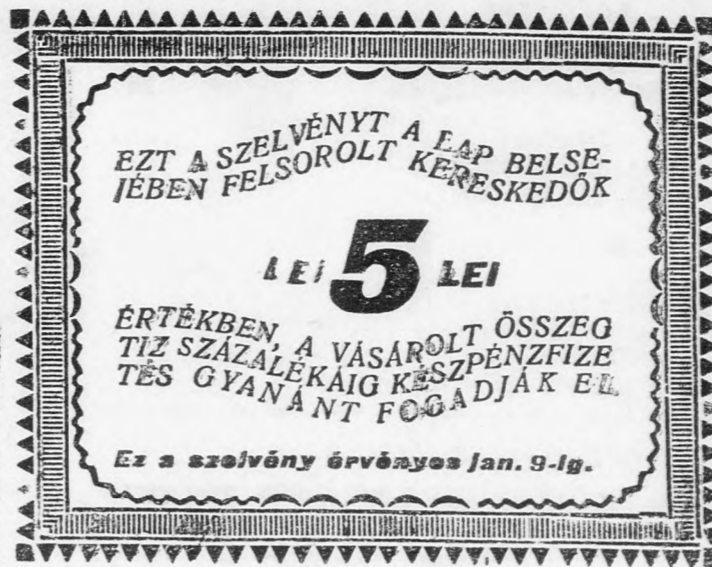
Négy évvel később, 1925 október havában Stocholmban új világpostaegezmény jött létre, amely a középeurópai államok külföldi postaforgalmára is kedvező hatással volt. Mind emellett azonban a helyzet még mindig nem olyan, hogy kielégítőnek lehessen mondani. A középeurópai államok területén az egyes posta intézmények rengeteg eltérést mutatnak előírásokban és díjazásokban, amelyek a forgalom fejlődését gátolják. A postaforgalom leegyszerűsítése és olcsóbbá tétele, valamint megjavítása csakis egy volna lehetséges, ha az összes középeurópai államok egységes rendszerű léptetnének életbe. Az egykori osztrák-német-magyar postaegezmény miután az új politikai alakulatnak megfelelőbb középeurópai postauniót kellene megvalósítani a világpostaegezmény keretében.

És ha ilyenformán nem is lehetne a postai küldeményekre vonatkozólag a háború előtti helyzetet visszaállítani, azt azonban el lehetne érni, hogy a tarifák leszállítsák és egységesítsék egész Középeurópa-ban. Az erre vonatkozó törekvések célja az egységes középeurópai pennyportórendszer bevezése és az, hogy legyen. Meg kell szüntetni a tranzit-költségeket is, miután ahogy a régebbi tarifa első fokozatában három ezer kilométerig az összes távolságokra szóló levelek portója benne volt. A mai államok ugyanis ezt a tranzit-díjat külön-külön szedik, ami nagyon megdrágítja a forgalmat. Legfeljebb egyszer volna szabad ezt a külön díjat felszámítani. Meggyezés jöhetne létre a postautalványok, csomagok és újságok továbbítására is. Végül pedig helyre kellene állítani a nemzetközi postacsomagforgalmat az összes középeurópai országok területén, amennyiben azok postaiakárképénztárral rendelkeznek.

Chlorodont fogpaszta, Chlorodont fogpor, Chlorodont szájvizkivonat

Weisz Adolf urliszabóságát áthelyezte 17. sz. alá

Karinthy Frigyes:
Holnap reggel

(Tragikomédia 3 felvonásban)
Bemutató a Magyar Színházban

1.

A Holnap reggel ép az ellenkezője annak, ami az első látásra kielégít. Kezdjük tehát ott, hogy az is nézze meg megégyeszer, aki már látta: mert a klasszikus irások gazdagságával tömött s a klasszikus irások többértelműségétől súlyos. Formája és drámai eszközei mindenképpen irodalmiak. Egy ritka példány a modern magyar drámairodalomból; kísérleti mű. Szépe, szépe az a mai magyar dráma világszerte becsült speciessé. Távoli viszonylatokban is egyedül álló. A drámai ábrázolás és mondanivaló szempontjából olyan új és egész-értékű kísérleti tett, mint Strindberg „Julia kisasszonya”, csak ép nem olyan olott, csak ép nem olyan tiszta plasztikája... Ami nehezen is lehet:

A darabban új értelmezést nyer az ember és az emberi viszonylatok... A szerelem főleg...

2.

A Holnap reggel problémája — első látásra — hosszú és erőteljes lendület egy egyetlen szia plasztikus és régi s mert régi, ezért mindennapi probléma, — a férfi és nő, — mindennapi, tehát örökké friss problémájától, végig mélyülő futamok árán, egészen addig, ahol ugyanez a probléma már a legkomolyabb filozófiai elmélkedés síkján mozog dekoratív szimbolizmusai, melyek azonban még mindig a valóság...

3.

Holott Karinthy szépe és itt s realista... Még az eszközei sem azok. A Holnap reggelben többször hangzik fel zene a színpadok mögött. A dialogust a zene úgy kíséri helyenkint, mint egy mély és bölcs és a mindennapi pontozott nyelv, amelyik célbatalálókban beszél... Olykor egész koncert, olykor csak egy felkacagó hegedű beszél, máskor meg a szél súvit... de a szél súvitéséből a felejthetetlen Solvejg örök epedésének örök boldogságot jelentő éneke származik szőlő...

Karinthy a mondanivaló tiszta lényegéig hatol, ezért a zenék s ezért a többi, felfogható és felfoghatatlan eszközök használata: a látható és láthatatlan tákrók: a Doppelgänger-szerű orvos: a halálos gép s a filozófiai mélységű viták az emberrel és a műrrel (a középkori filozófia Werk problémái!) illetve, hogy melyik a magasabbrendű...

... A darabnak vannak részletei, melyek a filozófia csarnokaiban folyhatnának; nem a Hungária-szálló pesti hajójában, hanem egyhe platánok alatt egy kis lágóban, nem messze Pallas Athene templomától, Kr. e. a 4. században...

4.

... A szerzőnek legmegfelelőbb partnere Sokrates volna. Sokrates szókása volt t. i. az, hogy ha valami elébe került, valami szó, illetve fogalom, hogy addig veszködött vele, amíg a lényegéig tisztázta... Karinthy módszere is ez...

A darab hőse, Ember Sándor, három felvonáson keresztül, iszonyu belső nyugtalanságok árán arra jön rá, hogy gyegyithatatlanságait hitt emberi boldogságára (reménytelen szerelme) azért volt, mert nem tudta elég pontosan azt, amiről esetében, szerelmében, ele sorában szó van. Nem ismerte önmagát és a dolgot. Alatt a társadalmak és becsapta az éntáza hamis beállítottága s a szavak és dolgok köztérfogség által approbált, konvencionális jelentése. Ember Sándor a racionalizmus hőse. A szíve tudat bajtörő... A legfőbb jó, a tisztaság t. Ha tudjuk miről van szó, — nem fáj semmi.

A Holnap reggel... Hogy azután... mes utat... képeni tárgy... baje, vajdase... ján pár érem... vagy a boldo... sin és a ha...

A darab... áll szembe... az érthetelen... és a férfini... fonák térad... tekinti egész... kevésbé az i... eszmi tartal... szután egy... gép akkor t... És az ember... rendbe maga...

Ember S... vari azt a k... képzetek ur... boldog és a... mi mávánk... nál erre, ar... tehát. Egy... lehetünk... Sándor ujj... esés, az uo... vagyok amé... Eit a jelen... leas kísér... végén az ut...

A Magy... szorgalom... ami a szerz... munkájában... kevés és hi... fűsű és, am... közhelyes... s ha itt-ott... mulott... emelni a II... Ember Sánd... tét, hol a s... mozgott. E... gslats, me... nek a jelen... — szíve... tűnő képe...

Az est... ben, minde... és a reve... elgondolás...

Forgác... tragédiák... tudatalatti... egyre tiszt... hési, tuda... est: sikere...

A dara... László, a s... feledéstát... parad x sz... áttétével... egy valósá... ságával, m... ló, amiről... én e reser... darab e m... Játéka...

A Holnap reggel himnusz a racionális utához...
Hogy aztán Ember a hiúság egy gyötrelmes utat tesz meg — ami a tragikomédia tulajdonképeni tárgya — ez csak annyi, amennyi ügye baje, vajudara Sárkának is volt az Ildics partján jár érn keresztül, amíg tisztázza az erény, vagy a boldogság lényegét, hogy magán is könnyűszen és a hallgatónak is segítsen...

A darab elején mindenki győztesen és fölényesen áll szembe Ember Sándorral, sőt öszegabalyított az érthetetlen és esztelen szerelme. Még a pupus és a férfi voltán a dicsőség idősebb ur, még a fonák téradalom lidércnyomása, az újságíró se tekint el a férfinak, — embernek s a legkeresettebb az imádott nő mesterszerelme. A darab eszméletlennek képviselője, a tiszta idegvesztés után egy nagy jelenetben felajánlja a szemét. „A gép akkor tökéletes, ha megfelel annak, amire való. És az ember is. Ha raj van a szerelemmel, hozd rendbe magát. Egy csavarral a gépben baj van...”

Ember Sándor végül rájön s mert rájön, ezévari azt a hamis és üres révéletet, ami a fonák képzelet uralma és kábulata rajta. A szerelem — a boldog és a boldogtalan is — a mi alkotásunk, a mi művünk és össze kell rombolni, ha nem funkcionál már, amire való. — Egy gyökeres tisztázás tehát. Egy pszichológus kura és boldogok lehetünk... S a darab utolsó mondataiban Ember Sándor ujjongva kerül az egykori álom és kétségbeesés, az uclérhetetlen nő vállaira. „Milyen boldog vagyok amiért már nem vagyok szerelmes beléd...”
Ezt a jelenetet azzal a barsány diadalzenével kellene kísérni, ami Shakespeare királydrámáinak végén az utóiratokban áll...

A Magyar Színház a darabot nagy gondnal és szorgalommal hozta ki. Az a belső nyugtalanság, ami a szövő szándéka aján mozgott, a színház munkájában tudatos, művészi élményedéssé lett: kevés és hiányos eszközökkel tiszta és sikerült erőfeszítés, ami ép a felfoghatatlan irői eszközök közelhözvételével mélyült a művészi megoldások felé s ha itt-ott volt vesztés... technikai eszközökön mulott... S ezért meg kell morderni és ki kell emelni a II. felvonás madáchi távlatú fináléját, — Ember Sándor és második énye, a finn orvos jelenetét, hol a színház teljesen az író szándékai közt mozgott. Ezek a percek a szépség legnagyobb magaslata, melyről ujkori magyar dráma beszélt s ennek a jelenetek utolsó mozzanatai, a felvonás vége: — szízesek és rendező nagy munkájának kitűnő képe...

Az est középpontjában, Ember Sándor szerepében, mindenképen Forgách Sándor állt. A szerepe és a neve is: szimbólikus; adami eszt egy madáchi elgondolás mozzanatában.

Forgách mindent megkölzített szerepében: a tragédiák fordított bűbűt főleg, ki az első felvonás tudatalatti nyomozásának sorongó homályából az egyre tisztább, végül is győzelmes megismerés bűbű, tudati tisztaságba (s dertjébe emelkedik. Az est sikere az övé...

A darab másik pillére, a finn orvos, Mihályffy László, a színház a pompás színésze, megismerette a feladatát a luciferi elemzés s a féjőn gyógyító parad x szerepét: a hangnak és szolgálatának egy áttétével még teljesebben adhatta volna, a hang egy valószínűségével s a gerztus egy titkoszóségával, melyek valóbsá tennék e valószínűtlen valób, amiről szó van: az Ember Sándori kettéhasadt én e reszereceni és Karinthy Frigyesi maszkját, a darab e minden ízében szimbólikus lényét...

Játéka a második felvonás nagy, szimbólikus

jeleretében mégis öröm, itt, par'n rével, Forgácsal egy nagy színpadi munka igézetében tört el a réző. Poór Lilinek, Lendvai Mária, az elérhetetlen és elérhető szerelmei nagy nő, szerepében ma — terjedelemben — kevesebb jutott. De ő teljesét adott. Az asszonyban mindig az a végtelenen tébolyító férfi számára: ahogy a nő hallgat s ahogy a nő beszél. Ahogy n ezt Poór Lili tegnap megcsinálta: erről volt szó a darabban is. Teljes illúzió és szépség...

Az angol bányamunkások főtthkára Moszkvában megköszönte a szovjet anyagi segítségét

Megnyílt a harmadik internacionálé szakszervezeti kongresszusa
(Riga, december 7. Az Uj Kelet tudósítójától.) Moszkvában ma nyílt meg a Szovjet-köztársaságok Uniójának Szakszervezeti Kongresszusa. A harmadik Internacionálé szakszervezeti kongresszusán huszonhat ország harmadik internacionáléhoz tartozó szakmáncsa képviseltette magát 1367 delegátussal. A mai megnyitó ülésen Cook az angol bányászszövetség főtthkára megköszönte a szovjetkormánynak, hogy tizenegy és félmillió rubel segítséget adott a sztrájkoló angol bányászoknak. Cook főtthkar bejelentése nagy feltűnést keltett Londonban.
London, december 7. Az angol kormány elhatározta, hogy a bányászsztrájk elülteltjeinek ügyében nem bocsát ki általános amnesztiát.

Poincaré és Churchill Rómába utaztak, hogy Mussolinivel találkozhassanak

Páris, december 7. Hetek óta folynak a tárgyalások abban az irányban, hogy a rendkívül feszült francia-olasz viszony enyhítése céljából találkozás jöjjön létre Briand és Mussolini között. A francia kormány a találkozás színhelyét Genfét jelölte meg, ahol most amogy is fontos nemzetközi tárgyalások folynak. Mussolini azonban kijelentette, hogy csak olasz

Gramofon LEPAGE-nál
Kemény László grófja elegáns és arisztokratikus egy egészen finom divatlapból. Hoykó Fereyc montörje maszkban is páratlanul sikerült!
Szekelyhidy Adrienne tiszta beszédét egy finom elfoglaltság gátlása temperálja. Miért?
Gaál Gábor

15/dön hajlandó tárgyalni a francia kormány képviselőjével. Ugylatzik Mussolini akarata d adalmaskodott, mert párisi távirat szerint Poincaré miniszterelnök Churchillal együtt kedden reggel Rómába utaztak hogy ott Mussolinivel találkozhassanak. Briand helyett azért utazott Poincaré, mert a francia külügyminiszter jelenleg Genfben képviseli államát.

A genfi tanácskozások

Genf, december 7. A külügyminiszeri konferencia tegnap ülésén Stresemann ismét hangsúlyozta, hogy Németország ragaszkodik ahhoz, hogy a szövetségi katonai ellenőrzőbizottság visszahívásának időpontja véglegesen állapítsák meg, komolyan visszatartva a többi külügyminiszterek ellenvetéit. Briand a német hadsereg titkos szervezése ügyében kért megnyugtató garanciákat. Chamberlain a hadianyag gyártásának megszüntetésére vonatkozólag közzétette aggodalmait. Vanderveide és Scialoja a közigazgatási, büntetési és katonai határszéli erődítmények lerombolását követelték. Stresemann kijelentette, hogy ha a szövetségesek a katonai ellenőrzőbizottság visszahívásának időpontját megállapították, akkor fennépélyesen vállalja a nagykövetségi tanács minden kívánságának teljesítését.

ellenőrzés kérdésében rövidesen megegyezés jön létre. A megállapodás alapja az, hogy a szövetségesek újvíkor visszarendelik Berlinből a katonai ellenőrzőbizottságot. Szó van arról, hogy a locarno-i hatalmak a Népszövetségtől függetlenül a Rajna területén ellenőrzőbizottságot tartanak fenn, amelynek fejében gyorsabb tempóban kiürítik a rajnai tartományokat. Ezenkívül csak a hadianyagok exportja és a fent említett erődítmények lerombolása vár elintézésre. Pénzügyekben is várható az ellentétek elsimítása. Az első kérdés egybefügg az angol nehézséggel, tehát kedvező elintézés várható. A második kérdésben megkülönböztetnek támadó és védelmi erődítményeket és csak az előbbiek lerombolását követelik. Ha ezt Németország teljesíti, akkor kilátásba helyezik a Rajna területének kiürítését.

Lepjelentések szerint valószínű, hogy az

Szindikátusba tömörülnek az erdélyi és bánáti fém- és vasöntődéek

A végleges megalakulást Nagyváradon fogják kimondani

(Cluj-Kolozsvár, december 7. Az Uj Kelet tudósítójától.) A külföldi verseny és a nyersanyagok magas ára következtében a romániai vasöntődéek nehéz helyzetbe jutottak. Ez késztette az eddig nem szervezett vas és fémöntődéket arra, hogy gazdasági létérdekeik megvédésére tömörüljenek. A mozgalmat iniciátora Kolbert János, a marosvásárhelyi Transilvania-armatura és gépgyár igazgatója volt, akinek meghívására Kolozsvár, Marosvásárhely, Szatmár, Arad, Medgyes, Brassó, Nagyvárad és Temevár vasöntődéinek igazgatói, illetve megbízottai értekezletet tartottak Segesváron. Az értekezlet kimondotta, hogy megkezdik az országos szervezet kiépítését.

nak iniciatívájára jelentek meg. A vita során megbeszélésre került az ócska és új részöntvények, a box, a hokok és más olyan cikkek beszerzésének módjai, amelyekért most indokolatlanul magas árakat kell fizetniük. Szóba került a gyűlésen a szakmunkások kiképzése és más szervezeti kérdések.

Ennek a célkitűzésnek jegyében folyt le ma a kolozsvári kereskedelmi és iparkamara helyiségében az az országos jellegű gyűlés, amelyen 22 romániai város vas- és fémöntődei képviseltetik magukat. A tárgyalásokról, annak hangsúlyozása mellett, hogy a szindikátusba tömörülés nem árkartell jellegű, a következő kommunikét adták ki:

A regáli fémöntődéek egyrésze, amelyeket J. Arab, a bukaresti Unione Metalurgica din Romania vezértthkára és E. Schapira, az Astra-vasgyár igazgatója képviseltek, azt javasolta, hogy az Unione affiliációjaként alakuljon meg az erdélyi és bánáti fémöntődéek szindikátusa. Tekintettel arra, hogy az erdélyi és bánáti gyárak gazdasági érdekei egyes kérdésekben nem egyeznek a többi területekével, a gyűlés azon óhájarak adott kifejezést, hogy Bukarestben is alakuljon meg a regáli, bukovinai és beszarabiai fémöntődéek külön szindikátusa.

„Az erdélyi, bánáti és ókirályságbeli vas- és fémöntődéek képviselői ma délután tanácskozást folytattak egy szindikátus megalakításáról a gyárak érdekeinek megvédésére és a termelési költségek csökkentésére. A tanácskozásokon 22 óg vett részt, akik Kolbert János, a marosvásárhelyi Transilvania-gyár igazgatója-

Az ideiglenes végrehajtóbizottság, amelynek elnöke Kolbert János lett, megbízást kapott arra, hogy az erdélyi és bánáti szindikátus megalakítását szervezze meg és 1927 januárjában újabb értekezletet hívjon össze Nagyváradra, amikor a szindikátus végleg meg fog alakulni.”

A szindikátus, amely szervezettel az UGIR egyik alosztálya lesz, Kolozsváron fogja központját berendezni.

Bach, Beethoven, Chopin, Liszt, Mozart stb.

A zenevilágirodalom legjava zongorán leszállított áron

30 le a LEPAGE zenemű-osztályban, Kolozsvár.

Száz füzetből és 33 kötetből áll a sorozat. — Egy füzet husz oldal, szerző portrajzával. Vidékre aznap expedíál, nem tetszót visszavessz Lepage. **Kérjen zeneműárjegyzéket!**

A brassói zsidóság százéves fennállásának jubileuma

Diszközgyűlés és ünnepségek a hitközség alapításának 100-ik, a chevra kadisa 75-ik, a Nőegylet 50-ik és a Templom felépítésének 25-ik évfordulóján

(Brassó, dec. 7. Az Uj Kelet tudósítójától.) A Kárpátok délkeleti szegletében, télen komor, de nyáron hódítóan szép hegyek közé beékelte város zsidóságának ünnepe van. Kétezer zsidó lelkébe beköltözött az ünnep hangulata és a mindennapi kenyérhajza gondjait egy meleg, családi érzés váltotta fel. A brassói zsidóság-nak ünnepe van: száz esztendővel ezelőtt vers gyökeret ebben a városban a zsidó közösség. Egy évszázados történelem határkövével egy napra az emlékezés áhitata áldoz az ősöknek. A város külső képén a megszokott vasárnapi nyugalom terül el, a városi nyárspolgárság békésen szemlélődő szürke közönye nem is veszi észre, hogy egy nép kétezer idegenbe szakadt gyermeke törvényt ül a történelem felett és azon százszázados előtti őseinek áldoz, akik a zsidó szolidaritás jegyében megteremtették a brassói zsidó hitközséget.

Brassó kongresszusi hitközsége, továbbá, a Chevra Kadisa és Nőegylet vasárnap jubileumi diszközgyűlésre ültek össze. Már megemlékeztünk e nap hasábjain arról, hogy a véletlen különös játéka folytán a város zsidóságának százéves történelmi múltjában minden negyedszázad utolsó esztendeje a zsidóság életében nagyfontosságú intézmények létesítését eredményezte. Száz esztendővel ezelőtt alapították meg a hitközséget és approbálták annak alapszabályait. Huszonöt évvel később, hetvenöt évvel ezelőtt alakult meg a Chevra Kadisa szentegylet. További huszonöt év telt el és egy-egybe tömörültek a nők. Huszonöt évvel ezelőtt pedig felépült a gyönyörű, boltíves stílusú, építkezési remekmű: a Templom.

A Galut egy kicsiny foltjának történelme tartott pihenőt vasárnap, az élők tartottak se-regszemléte a holtak felett.

A brassói jubileum azonban túlnő a szűk, helyi kereteken. A zsidó szívósság és kitartás, küzdelem és szorgalom százszázados határ-állomása. A város zsidósága öntudatos és a meg-újuló nemzeti mozgalmunkban is intenzíven munkálkodó, sőt néhol erején felül is tett tel-sítőképességű összessége megérdemli, hogy a centenáriumi alkalmával az egész ország zsidó-sága testvérként felfigyeljen.

A jubileumi diszközgyűlés

A templom megtelt a résztvevők százaival. Áhítatos ima vezette be az ünnepséget, majd dr. Papp Lajos, a hitközség negyedszázados át-működött tudós volt főabbija lépett a szó-székre és mondott magaszózatot, költői képekben gazdag ünnepi imát. „Legyen ez a templom mindig a világosság hajléka, mint volt a múltban is és ne találjon ide soha utat a lelkek sötétsége.” Most zsoltárénekek követ-keztek. Azután dr. Deutsch Ernő nagyszent-mihályi meghívott főabbijától tartott értékes és mély gondolatokat tartalmazó ünnepi hitközönok-latot, melyben az istenhit népfentartó erejét és a zsidóság ősi lojalitását a gazaállamokkal szemben, fejtegette.

A tulajdonképeni diszközgyűlés ezután vette kezdetét. Az elnöki asztalnál a jubiláló testüle-tek tisztikara foglalt helyet, fényképfelvétel

töltötte ki a szünetet. A közönség soraiban fe-szült, ünnepies csend.

Dr. Kecskeméti megnyitó beszéde

A hitközség két évtized óta, érdemekben gazdag, közszereplésben álló elnöke: dr. Kec-skeméti Zsigmond emlékedett szólásra.

— A mi zsidó közösségünk egy csepp a tengerben. Amint egyetlen vízcsepp is vissza-tükrözteti a napot, épenugy, mint a tenger sokasága, úgy a mi kicsiny brassói zsidó kö-zösségünk százéves történelmében a szétszórtaság utáni idők küzdelmes multja nyilatkozik meg. Nemcsak öntudatos zsidókat neveltünk, hanem jó és értékes polgárokat is egyben a társadalom számára. Nem mi emeltük a gettó falait, hanem mindannyiszor erőszakkal építették azt körénk. Mi a törhetetlen optimizmus népe va-gyunk. A biblia tanítja: Aron pálcája kivirág-zott. Így terebélyesedett a brassói zsidóság is.

Ezután kegyelet el emlékezett meg a hit-község volt elnökeiről. A diszközgyűlés egy-hangulag elfogadja az elnök határozati javasla-tát, hogy hódoló táviratot küld a királynak és a miniszterelnöknek.

Ezután a brassói zsidó testületek üdvözlő átiratai olvastattak fel.

Az ifjúság példaadása

Az üdvözlő iratok során a „Hirschhut H-ka n bi Bessov“, a brassói zsidó ifjúsági szervezetek szövetsége a jubileum alkalmából ezerlejt alapítványt tett a zsidó elemi iskola azon növendéke javára, aki a héber nyelvben a legjobb előmenetelt tanúsítja. Az ifjúság le-veléből vesszük a következő részletet:

„A brassói zsidó közösség százszázados határkövével a mi ifjúságunk a galut ezerszer szennvedésre gondol, a zsidó nyomorúsága, mely a galut következménye. A testvéri szere-let komoly megértésével erőt merítünk a brassói zsidóság évszázados történelméből, ör-vendünk az örvendőzökkel, hisszük és hűdet-jük, hogy az idegenben reánkujtott csapások alatt szilensé lett a mi testünk, de a szív, a zsidó szív és érzés, a tradíciók tisztelata és a zsidó államgondolat valórváltása iránti tette-rekesség bennünk változatlan és örökkévaló.”

A helyi csoport üdvözlése

Az ifjúság példáját az Erdélyi Zsidó Nem-zeti Szövetség helyi csoportjának elhatározása követte, mellyel további háromezer lejt al-pítványt tett a zsidó elemi iskola tanulójának javára.

„I, az óhajunk — mondja az alapítólevél, — hogy a most felnövő ifju generáció egy szebb zsidó jövőnek legyen az alapvetője.”

A nőegylet és Chevra Kadisa ünnepése

Klein Sámuel, a Chevra Kadisa elnöke, né-met nyelven üdvözölte a diszközgyűlést. Majd Mátyás Paula díszelnő, a nőegylet huszonhá-rom éven át volt aktív elnöke tartott ünnepi beszédet, megiepően fiatalos temperamentum-mal. A zsidó nők kötelességeiről beszélt.

— Százszázados után nem állhatunk meg pihenőre. A teendők sckasága vár még ránk.

A kötelességteljesítés épületének még csak a falai vannak meg, hozzák te'ő alá a nőegylet új erői!

Dr. Gergely József a hetvenöt éve fennálló Chevra Kadisa szentegylet vázlatos történetét adta elő, adatokat, melyek a munka legszebb dicséretel.

Deutsch Árminné, a nőegylet egllis elnök-nöje, akinek nevéhez a Nőegylet munkarene-zsánsza fűződik, tartott ezután tartalms és élénk hangulatu felolvasást a Nőegylet ötven-éves történetéről a megalakulástól napjainkig.

Száz év története

Következett dr. Papp Lajos főabbij felolvasása „A brassói Izraelita Hitközség 100 éves története” címen. Az oknyomozó történelem módszerével, nagy gondnal és előrangra felkés-zültséggel összeállított tanulmány a történelem lapjaira kívánkozik. Magában foglalja a brassói zsidóság százszázados küzdelmeit, a kezdeti nehézségeket, a városban való letelepedéssel járó küzdelmet. A történelmi adatok százai teraktják a nagyikerű előadást, melyet iszpunk legközelebb számában részletesen ismertetni fogunk.

Felémelő morzsa volt a diszközgyűlé-snek, midőn Deutsch Árminné, a hitközségi elnök-járólag határozatra hívta fel a közfelfigyelmet.

— „A Hitközség, Chevra Kadisa, Nőegylet, Templom létesítése után Brassó zsidósága áldozon a századik évfordulónál a legjelentebb intézményünkre, az iskolaépítési alapsra.”

A diszközgyűlés után a brassói zsidó hit-község megalapítóinak, Áronnak és két le-származottjának, Aronsohn Löbl és Aronsohn Henriknek, akik ugyancsak elnöki tisztiséget töltöttek be a hitközségben, művészi festményü arcképeit leplezték le a hitközségi tanácsterem-ben. Szegő Árpád alelnök mélyenható be-széde kíséretében.

Csütörtök délután elhunyt elnöknői emlé-kének áldozott a nőegylet, Aronsohn Ernestin, Maudl Róza és Grünfeld Róza sírjánál. A temetőben dr. Papp Lajosné alelnökönő tartott megható emlékbeszédet.

Az ünnepi bankett

Vasárnap este háromszáz terítékes ünnepi vacsora volt az Iparosegylet kék-fehéren fel-díszített nagytermében. Az első felköszöntőt dr. Kecskeméti Zsigmond hitközségi elnök a királynak mondta. Utána toasztokat tartottak még: dr. Gergely József, dr. Bársony Sándor, Szegő Árpád, Mátyás Paula, dr. Steinhardt Samu, Engelmann Leoné, Deutsch Árminné, dr. Deutsch Ernő nagyszentmihályi meghívott főabbij, Sebesi Izsó, dr. Ritter Sámuel, Feiler Pál, Sern Lili és Grünfeld táblaliró. A bankett kitűnő hangulatában a következő alapít-vány bejelentések történtek:

A jubileumi iskolaépítési alapra: Fenyvesi & Samuel ötvénezer lejt, Tiller fivérek (Buka-pest) és Herzog Sándor együttesen tízezer lejt adományoztak.

Az árva- és aggok háza javára: Mátyás Paula ötezer lejt, Ascher Henrik ketőezer lejt és Freund Artur (Budapest) ezer lejt adomá-nyoztak.

A bankett lelkes hangulaiban a késő éjjeli órákban ért véget.

Brassó zsidósága egy teljes napon keresztül ünnepelt a halott történelmi mult határkövével, de az ünnepi lát elmúltával újra átveszi helyét az élő zsidó jövőért való intenzív munkálkodás.

Feiler Pál

Nagy karácsonyi vásár melyen leszállított árakkal.

Női divat gyapjumellények 400 lejtől
Divat Paloverek 500 lejtől
Fildesos harisnya, minden színben 85 lei
Divat bőrkezttyük..... 295 lei
Gyermek- és téli kezttyük, valamint gyapju harisnyák, sálak és gyermek svetterek leg-olcsóbb bevásárlási forrása

„Helios“ Fótér 7.

Nincses

(Belgrád, sitójától.) A zódó válság mondásával e mány lemondó miniszter len az olasz-ált Nincses edd zódás erősen dással Jugoszlávia szélyezetetttr annál is inkább országának A dís, mert e dezavultnak

Parla

Miertéres

(Cluj Kol tudósítójától.) Dicsőszentma Torda és Arnak a földge ugyanis lét ismeretes — kezekbe kerül a sármási földtulajdonát kőto-nak az er-tékek építés-gázvezeték am-lynek Solvay-műve-ban volt. E a két vállalat-gázutak vez-korlátlan h-tásra.

Föl

(Oradisa N tudósítójától.) között nyitot izraelita fiu tanoncotthon Sámuel hit-munkaeredm-áldozatok Alexandri, (dezték be. léti intézmé-tanogatósav-jöttére alak-arvaház és-vannak hitközség-ágyat szerel-az árvaház-edényeit, to-szönyegeket munkát vég-elnöke, Fre-vasgyáros.

Az árva-nygy részt v-mann Herm-Rezsó, Men-Dávid, dr. Weisz Ödör-mann Sánd-Ármín, Rák-község veze

A megny-la. A Cluj Schwartz M-bsum Sámuel méthi Liptó-zetől. A vá-Andrei Csó-cus István Az ünnep az uralkodó

Katonatiszti ruhákat olcsón fest kakira Czink, Cluj

Lemondott a jugoszláv kormány

Nincsićs lemondása vont maga után a kabiret távozását. A lemondás oka: az olasz-albán szerződés. Koncentrációs kormány jön?

(Belgrád, december 7. Az Uj Kelet tudósítójától.) A jugoszláv politikai élet régen húzódozó válsága ma az Uzonovic kormány lemondásával érte el betetőzését. A teljes kormány lemondását megelőzte Nincsićs külügyminiszter lemondása, amelynek közvetlen oka az olasz-albán szerződés megkötése volt. Nincsićs eddigi külpolitikai sikereit ez a szerződés erősen elhalványította, mert a szerződéssel Jugoszlávia balkáni érdekeit látja veszélyeztetettnek. Jugoszlávia politikai köreit annál is inkább nyugtalanította az olasz-országnak Albániával kötött garanciális szerződés, mert ezzel a netturói szerződést látják dezusultnak, melyet Jugoszlávia és Olasz-

ország között éppen Nincsićs külügyminiszter hozott létre.

A külügyminiszter lemondása és ezzel kapcsolatban az egész jugoszláv kormány lemondása azt a nyilvánvaló célt akarja szolgálni, hogy a netturói szerződés érvénye megszűnjék és Jugoszlávia újra teljesen szabad kezet nyerjen Oroszország felé irányuló politikájában.

Belgrád, dec. 7. Az Uzonovic kormány lemondásával már is megindultak a kombinációk az új kormányt illetően. A kombinációk szerint újra Pasic-kormány alakul, még pedig a Radics-párt nélkül. Nem lehetetlen azonban, hogy koncentrációs kormány alakul, a radikálisok egyrésztnek bevonásával.

Parlament elé viszik a földgázmonopóliumot

Miért részesülnek előnyben azok a gyárak, amelyeknél Motas mérnök is érdekelve van?

(Claj Kolozevár, december 7. Az Uj Kelet tudósítójától.) Ismeretes az a harc, amelyet Dicsőszentmárton, Marosvásárhely, Medgyes, Torda és Aranyosgyéres iparvállalatai folytatnak a földgáz-ügyben. Ezeknek a vidékeknek ugyanis létezik a földgáz, amely — mint ismeretes — az utóbbi időben monopolisztikus kezekbe került. A harc akörül folyik, hogy a sármási földgázutak külön részvénylányosság tulajdonát képezik és külön érdekelttséghez tartoznak az említett városok vezetékei. A vezetékek építése még 1913-ban Első Erdélyi Földgázvezeték Rt. céggel alakult egy vállalat, amelynek részvény-majoritása a marosújvári Solvay-művek és Tordai Cementgyár birtokában volt. Ezeket a részvényeket az év elején a két vállalatotól Motas mérnök, a sármási földgázutak vezérigazgatója szerezte meg, aki ezzel korlátlan hatáskört kapott a földgázszolgáltatásra.

Motas mérnök ezt a hatalmát arra használta fel, hogy megakasztotta a marosvásárhelyi vezetékek lefektetését, fel akarta emelni az egységárakat és az elmúlt héten lezáratta a dicsőszentmártoni vezetékeket. Ugyanekkor hatvanmillió lej alaptőkével Sarmás-Torda Vezeték Rt. céggel új vállalatot létesített, míg az Első Erdélyi felszámoltatja. Az érdekelt gyárak, amelyeknek egzisztenciális érdekeit veszélyezteti a földgázmonopólium, erőteljes akcióra készülnek ezen tranzakció ellen, amely senkinek sem állhatott érdekében, mint annak a két iparvállalatnak, amelyek a többiek rovására a földgázot franco ab gyár kapják és más olyan előnyöket kaptak, amelyek csak a többi fogyasztók rovására eshetnek.

Az érdekelt földgázüzemi gyárak vasárnap bizalmas értekezletet tartottak, amelyen elhatározták, hogy az egész ügyet interpelláció formájában a parlament elé viszik.

Felavatták az új nagyváradi zsidó árvaházat és tanoncotthont

Nuszbaum Samuel a zsidóság produktivitás iról

(Orada Nagyvárad, december 7. Az Uj Kelet tudósítójától.) Ma délután ünnepélyes keretek között nyitották meg Nagyváradon az ortodox izraelita fiúarvaházat és a vele kapcsolatos zsidó tanoncotthont. Az otthon felállítását Nuszbaum Samuel hitközségi elnöknek egyik legszebb munkaadalmának. Az árvaházat, amelyet óriási áldozatok árán tudtak megalakítani, a strada Alexandri, (Teleki-ut) 27 szám alatti házban rendezték be. Késztelenül nagy része van a jóléti intézmények létrejöttéhez a Jointnak, amely támogatásával megkönnyítette az árvaház létrejöttére alakult bizottság nehéz munkáját. Az árvaház és tanoncotthon közül nagy érdemei vannak Flegmann Arminnak, a neolog hitközség elnökének is, aki harminchat ágyat szerelt föl teljes ágyú művel, megszerezte az árvaház és a tanoncotthon összes étkező edényeit, továbbá abroszokat, függönyöket és szőnyeget szerzett. Ugyancsak fáradságtalan munkát végzett dr. Weinmann Jenő, az árvaház elnöke, Freund Hermann és Erdős Zsidmond vasgyáros.

Weinmann Jenő dr. románul üdvözölte az egybegyűlt közönséget és köszönetet mondott az árvaház építőinek nemes munkájáért.

Nuszbaum Samuel rámutatott az otthon kepesán, hogy ige a zsidóság intézményesen és a példadással jével kívánja demonsztrálni, mennyire szívesen viseli, hogy a fiatal generáció produktív pályákon keresse jövőjét és érvényesülését.

Caciun Andrei a város nevében mondott üdvözlőt, dr. Kocskemáthy Lipót a zsidó szellem nagy diadalmát ünnepli az intézmény megnyitásával.

Dr. Weinmann Jenőné az árvaház nevében köszöntötte az építőket. Igéri, hogy az árvaház nevelése érdekében minden tőle telhetőt el fog követni.

Schwartz Miksa és Antal Márk az árvagondozó nevében üdvözölte az egybegyűlteket, Devald László, a nagyváradi iparostestület üdvözlőt tolmácsolta Freund Hermann a kura-torium nevében beszámolt az építői munkáról és köszönetet mondott mindazoknak, akik hozzájárultak az árvagondozó létrehozásához. Majd ünnepélyesen átvette az árvaházat és a tanoncotthont.

Az ünnepély után minchat imádkoztak az egybegyűlteket.

Számos női bajnál a természetes „Ferenc József” keserűvíz használata végtelen nagy megkönnyebbülést szerez. A nőorvosi klinikák bizonyítványai tanúsítják, hogy a rendkívül enyhe hatású Ferenc József vizet különösen a szülészetnél szívesen a legjobb sikerrel alkalmazzák. Kapható gyógyszerárakban, drogériákban és fűszerüzletekben.

Az árvák istápolása körüli nemes munkában nagy részt vettek ki: Wiener Jenőné, Friedmann Hermanné, Kun Gyuláné, dr. Kocskemáthy Rezső, Mendel Béla, dr. Lóvay Béla, Kohu Dávid, dr. Bárdos Imre, Spitzer Benjámín, Weisz Ödön Lipót, Hartmann Sándor és Hartmann Sándorné, Leitmann Adolf, Silberstein Armin, Reich József, valamint az ortodox hitközség vezetősége.

A megnyitó ünnepség kedden délután folyt le. A csi Jaint részéről Antal Márk és Schwartz Miksa jöttek le. Résztvettek Nuszbaum Samuel, Flegmann Armin, dr. Kocskemáthy Lipót főrabbi és mindkét hitközség vezetői. A városi tanácsot dr. Havas Andor és Andrei Caciun képviselte. Jelen volt még Marcus István rendőrprefektus.

Az ünnepélyt Fritz Emanuel főkantornak az uralkodó házáért szóló imája nyitotta meg.

Ne felejtson el vásárolni az Uj Kelet szelvényeivel.

HIREK

Az Uj Kelet az egyetemes erdélyi és bánági zsidóság napilapja.
Szerkesztik: Giszkalay János és dr. Marton Ernő
Felelős szerkesztő dr. Marton Ernő.
Az Uj Kelet cikkeinek utnyomását csak a forrás megjelölésével engedjük meg.

Razzia Szigeten!

Ez a város is egyik különös jellegzetessége a mi népi mivoltunknak Idegen talán meg sem értené. Tele van zsidókkal, de hiába keresed benne a zsidóságot. Zsidó itt mind-m.

Zsidó a kocsis a strandon, zsidó a portás a szállodában, zsidó a cipőtisztító az utcákon, zsidó a téglahordó az építkezéseknél még a szabeszójak is zsidók, — de amikor a zsidó népet keresi az ember, alig lehet rátalálni. Chanukka első napján, ilyen népkérésre utra indultunk Szigeten. Vártuk a nagy népmegnyilatkozást. Lehet, hogy csak a szervezésen, a kellő riadókön mulott, de a nagy népmegnyilatkozás, kicsiny méretű összejövetellel zsugorodott össze. Azért emlékekkel bőven megrakodva mehettünk tovább.

A szigeti zsidók chanukka ünnepére sokan nem jöttek el, akiknek ott lett volna a helyük, de legalább eljöttek olyarok, akiket egyáltalán nem vártunk. A ha'óság.
Nem akarom, hogy felreértsenek. Bevett szép szokása az erdélyi zsidóknak, hogy mindegy nyilvános ünnepi megnyilatkozásukra meginvitálják az illető hely hatósági reprezentánsait is. És bevett szép szokása a helyi román hatóságoknak, hogy ezekre az udvarias meghívásokra udvarias feleletképpen, többnyire a legfelsőbb funkcionáriusokkal képviseltetik magukat ezeken a zsidó ünnep égeken. Így télviz idején, zsidó ünnepségek napjában szinte minden héten prefektusok előtt bezzélek és ennek köszönhetem azt a kivételes szerencsét is, hogy nem egy román tábornokkal szíves ösmeretségbe jutottam.

A szigeti hatóságok is gyakorolják azt az uzust. A zsidók meghívására ők is tisztelgettek tetteik az ünnepünkön. Csak éppen, hogy egy hiszszókatlan, — hogy ugymondjam „szigeti” formában. Egyszerre csak azt vettük észre, hogy az ünnepség helyét, a bejáratokat fényes katonai egyenruhák lepik el. Sőt. Még ennél is fényesebb katonai szuronyok. A szigeti sziguranca éper ezt a félig vallási, félig nemzeti ünnepünket találta legalkalmasabbnak arra, hogy razzitát tartson a zsidók között. Nem történt semmi baj. Mind neki igazolni tudta magát — sarkit se kellett, vagy lehetett tartóztatni. De a srájunk így azért keserű volt. Az egyik szigeti zsidó nem is tudta megállani, odaszólt a razzitát vezető szigurancafiának:

— Mondja főnök ur, ha véltlenül nem zsidó, hanem mondjuk román vallási ünnepség lett volna ezen a helyen, akkor is razzitát tartott volna itt?
A főnök elanzikus rövidséggel válaszolt:
— Ha majd Palesztinában mi románok fogunk ünnepséget rendezni, akkor razzizszának maguk mi ellenük.

Mit lehetett volna erre válaszolni. Hazamenni vidéki szállodai szobába és aludni. Csoda e, ha az embert ilyen előzmények után álomkínözzák. A tudósok nagyon szépen meg tudják magyarázni, hogy miért álmodik éppen ilyenkor az ember. Hat én is álmodtam. Nem ritkaság nálam, de ez egyszer valami egészen furcsát. Álomomban Palesztinában jártam és saját személyemben a már felépített Czur-Salom szigurancafiak voltak. Szép, tengerparti fardóváros volt ez a Czur-Salom, mindenféle nemzetségek laktak benne — többek között egy viágró román kolóci is. A románok nagyon ügyes kereskedők és ez hozta őket Palesztinába is. De a románok egytallal lelkes hazafiak is — és ez készítette őket arra, hogy éppen azon a napon, jobban mondva estén, amikor az én álomsziguranca főnökségem kezdődött egy hazafias ünnepség rendezését jelentették be nekem. A nagy Lucaciunak, a memorandum pör román nemzeti hősnek volt halála évfordulója. Az ünnepség nagyon szép, lélekemelő volt, — a zsidó hatóság képvisletében én is megjelöltem, még pedig fényes egyenruhában — de egyedül. Furcsa, de éppen akkor razzitát kellett volna tartanom a kikötő városban, a kőszáló matrózok után és gyanus lebujokban. Az embereim készen állottak. Hazaküldtem őket. Azt mondtam nekik álomban: ma nem razzizunk. Ma a román polgártársaink nemzeti ünnepeit tölnek — és nem akarom, hogy a razzia hangjai akármilyen messziről

Szerda
5687. Tévét 3.
Chanukka
nyolcadik napja
1926. december 8.

december 8
még csak a
a növényzet
éve fennálló
a történetét
ka legszebb
egilis elnök
munkarene
artalmrs és
gyelet ötven
napjánkig.
év története
brábbi föl-
ég 100 éves
történelem
rangú felkés-
a történelem
lja a bris ói
a kezdeti
telepedéssel
atok szárai
lyet ispunk
ismertetni
szközgyűlés-
fzsegi elől-
őfigyelmet.
a, Növényzet,
időrága ál-
legszebb
ps.
zsidó hit-
és két le-
Aronsohn
tisztiságot
festményü
anácsterem-
zántó be-
kndi emlé-
n Ernestin,
ánál. A te-
nő tartott
epl ban'eit
es ünnepi
héren fel-
szöntöt dr.
lnők a ki-
tartottak
y Sándor,
Steinhardt
Arminné,
meghívott
usl, Feiler
ó. A ban-
zó alapít-
Fenyvesi
rek (Buka-
izezer lejt
a: Mátyás
tözezer lejt
lejt adomá-
késő éjjeli
keresztül
tárkövénél,
rezi helyét
nkálódás.
Feiler Fál
sár
al.
0 lejtől
0 lejtől
5 lei
5 lei
gyapju
ok leg-
7.
luj

Gramofon - Lepage-nál

is belékeveredjenek az önnepi hangulatukba. Azt mondja nekem erre az egyik álomkislőtem:

— De hiszen ők maguk mondták, hogy így tegyünk. Emlékezz csak vissza a szigeti chanukka-raziára és szigurancafőnökre.

— Azt feleltem:

— Emlékezem és éppen azért. Ha majd föl-
ébredsz, mondd meg a szigeti főnöknek, hogy ez
egyszer nem fogadhatjuk meg a szavát és nem
követjük a példáját. Palesztinában nincs razzia,
még akkor sem, ha más nemzetiségű polgártársaink
vallási, vagy nemzeti ünnepejüket isülik. Hiába, mi
zsidók már ilyenek vagyunk és kérjük a szigeti
szigurancafőnököt, hogy bocsássa meg ezt a
bűnünket. (g. j.)

— Olsvanger Immanuel dr. Kolozsváron.

Kolozsvár zsidóságának telejthetetlen elménye
lesz dr. Olsvanger Immanuel előadása este
előadás, amelynek keretében a Keren Haj-
jeszöd direktóriumának új delegátusa az épülő
ország eredményeiről és problémáiról fog be-
számolni. Olsvanger dr., aki erdélyi turája
során elsőnek Kolozsvárt ejti útjába, egyike a
zsidó reneszánsz mozgalom legragyogóbb szóno-
kainak, aki két nyelven egyforma felkészültsé-
ggel és pompás dialektikával uralja a szónoki
emléknyelvet. A tavalyi esperanto világkongressz-
szuson tudvalevőleg neki ítéltek a szóciklás
világdíját. Nagyszerű szónoki kválitással mellett

Toreador és a feleségem

nagy énekes táncos bluet.

Olsvanger kiválóan képzett történész és szoc-
ológus is, aki mélyenrántó és széleshorizontu
konceptiójával világít be a problémák és a
megoldási lehetőségek labirintusába. Csütörtök
este a kereskedelmi és iparkamarában tartja
meg kolozsvári előadását Olsvanger dr. és
Kolozsvár zsidósága minden biznnyal zúfolá-
sig fogja megtölteni a termet, hogy ennek a
kiváló tudósnak és ragyogó szónoknak elő-
adását meghallgathassa.

— A kolozsvári hitközségi választások-
hoz. A vasárnap lezajlott kolozsvári ortodox hit-
községi választásokkal kapcsolatban kaptuk a kö-
vetkező levelet: „Igen tisztelt Szerkesztő ur! Az
Uj Kelet mai száma a hitközségi választással fog-
lakozva, két nyilatkozatot közöl, amelyek egyike
alkalmas lehet az olvasó megtévesztésére. Engedje
meg, hogy a nyilatkozathoz néhány megjegyzést
fűzzek. Schwartz Jakab ur a maga részéről sem
vallásilag, sem gazdaságilag nem tartja alkalmasnak
a most megválasztott képviselőtöbbséget a hitközség
vezetésében. Teljes meggyőződésel állithatom, hogy
vallel tekintetben a most megválasztottak egy
cseppel sem kifogásolhatóak jobban, mint a Sebestyén-
Schwartz Tischler-féle lista tagjai. Salycsabb a nyi-
latkozatnak az a kitétele, amely azt állítja, hogy a
megválasztottaknak huszonöt tagja egyúttal nem
fizet kétezer lej hitközségi adót. Még ha elfogadnánk
is azt az igazságtalan elvet, hogy a zsidó közélet-
ben az adófizetés meggyűlöletű predesztinál valakit ve-
zető pozícióra, Schwartz Jakabnak akkor sincs igazsá-
ga. A kolozsvári ortodox hitközség tízmillió lej budgét-
tel dolgozik, amelyből azonban adók címén csupán
másfélmillió lej folyik be, míg a többi hiadásokat a
gabella és egyéb jövedelmekből fedezik. Milyen
furcsán néz ki a nyilatkozó ur adózási teóriája, ha
szembe állítom vele jövedelmét és más hasonló
prole ártestvéreimet, akiknek havi haterlejes ke-
regetem mellett évi százötven lej hitközségi adóm van.
Ha a vagyoni mértéket veszem alapul, egészen bi-
zonyos, hogy én és társaim sokkal, de sokkal több
adót fizetünk, mint nyilatkozó ur és társai. De a
nagy eltérés nem is az egyenes-adónál van.
Nyolcdmaggemmal úők nsponta az asztalhoz és ha
naponta csak egy kiló hús és hetenként egy liter
vizek alapul fogyasztásra, ugy hetenként 86 lej
fizeték be gabella címén a hitközség pénztárába.
Ellenben a nyilatkozó ur és társai, az ismét rend-
szerint vagyorukhoz mérten kebb is a családjuk
és az év bizonyos részében nem is tartózkodnak a
városban, akármilyen bő táplálkozást is veszünk
alapul, a legjobb esetben is ezen összegnek csak
egy tíredékét fizetik be ezen a címen. Így hát
nyugodtan megállíthatom, hogy Kolozsváron a

Haemorsan vegbelkupok bevált
gyógyszer aranyér ellen

A Tarbut nyilvánossági jogának elutasítása még az 1923-ban beadott felelbezésre vonatkozik

Az ezévbén beadott felelbezését csak januárban tárgyalja a konziliul permanent

(Bucuresti-Bukarest, december 7. Az Uj Kelet tudósítójától.) A közoktatásügyi minisz-
tértumból szerzett információink szerint a Tarbut ez évben beadott nyilvánossági jog iránti
kérését a konziliul permanent még nem tárgyalta. Az elutasító végzés, amelyet a lapok az
elmúlt héten közöltek, a nyilvánossági jog megvonása ellen még 1923 évben beadott felelbe-
zésre vonatkozik. Az ez évben beadott kérések tárgyalását a konziliul permanent csak január-
ban kezdi meg tárgyalni.

pillanatban a szegény zsidók nemcsak relative, de
abszolút mértékben is több adót fizetnek, mint a
gazdagok. Még csak kuriozumként azt akarom
megjegyezni, hogy bennjárva a hitközség iradá-
ban, adatszérien megállapítottam, hogy a most
megválasztott képviselőtöbbség legkevesebb adót
fizető huszonöt tagjának hitközségi adója nem két
ezer, hanem 7220 lej tesz ki. Megnyugtathatók
egyébként mindenkit, hogy a most megválasztott
képviselettséget a maga egyetemében a anyagi szem-
ponból is legalább annyi vagyoni súlyt reprezentál,
mint a hitközségben maradt lista és elegendő ga-
ranciat nyújt a hitközség gazdasági szanalásához.
Az a véleményem, sokkal helyesebb volna, ha
nyilatkozatok helyett mindenki inkább azon törné
a fejét, hogy a gyűlöletet félretéve, miképpen állí-
thatnák helyre hitközségük életében a rendet és
a nyugalmat. Ebben a mu kében éppen a Schwartz
Jakab ur személyétől várnok sokat. Elvtársi tisztel-
lettel Schwartz Ignác nyomodúz.

* Orvosi hír. Dr. Weinberger orthopaed szak-
cervos Párisból hazatért és rendeléseit valamit
kezeléseit Zaader, D'a hermia, Quarzfény és villan-
kezelést újból megkezdte. Str. Iuliu Maniu 26.

Törzs, Hegedűs és Nagy End

a Palermo-barban.

— A Keren Kéjemet Chanukka-akciója.
Mint minden évben, az idős is eleven lendülettel
folytatja le a KKL chanukka akcióját. E év Jisz ási
feldjének megváltása érdekében. Ezen akció egyik
közvetveit formája, hogy a kereskedők chanukka-
heti bevételüknek 1 százalékát a KKL céljaira ad-
ják. Az akcióra számos zsidó kereskedő jelentkezett,
amelyeknek első csoportját itt közöljük. Lázár
Adolf Astoria bűfő, Földes Metropol kávéház, Hűf-
márné ékzerület, Fiechbeia Ámin fűszerület,
Rosner Samu ékzerület, Biró Jenő porcellánület,
Barabás Andor, Ánsänder Lajos porcellánület,
Vadász villany és vízvezeték, Ánsänder Rodof
porcellánület, Lebovits Béla kóser nézarszek,
Rosenwasser Lajos cukorkaület, Jakobovits Jozsef,
Wolf cipőkereskedés, Löbl Ákos ékzerész, Hirsch-
horn Testvérek és „Hercules“ babatelenyke ke-
reskedés.

Haemorsan vegbelkupok

azonnal megszüntetik az aranyeres tájdalakat.

— Ipari krízist okozott a frankszilárdul-
lás. Párisból jelenik: A francia frank szilár-
dulási tenderctájával párhuzamosan halad az
ország gazdasági válsága. Limogesben és Páris-
ban bórurugyarak és cipőgyárak tömegesen
bocsátják el alkalmazottait. Az északi megyék-
ben a működő cipőgyárak és a lyoni szelyem-
üzemek jelentékeny üzemredakciót jelentettek
be. Ami a környéken számos szövőgyár és
kékfestő műhely hirtelen mar csak két-három
nepon folytatja a munkát, míg más gyárak a
napj munkaidőt rövidítették meg. Amiens leg-
nagyobb gyára, amely ötszáz szövőszéket fog-
lakoztat és amely eddig frontrozott munkát
folytatott, január elsejétől 6 hétre bászúnteti a
munkát. A párisi városi tanácshoz javaslatot
terjesztettek be, amelynek értelmében a költés-
vétel terheire állítsanak be egy-kétmillió franknyi
tételt a munkanélküliek családjának föl-
segélyezésére.

Dr. OLSVANGER
A hó 9 én, csütörtökön este
8 órakor a Kereskedelmi és
Ipari kamara dísztermében
előadást tart
Az épülő zsidóotthon jelentőségéről
Belépőd j nit es.

Gramofon LEPAGE-nál

— A „Korunk“ barátainak műsoros es-
télye. Szombat este a „Korunk“ barátainak
rendezésében Kolozsvár legaznázciózabb mű-
vésztétele fog lezajlani a N. wyork-szálló óza-
szek termében. Amit a szellem és izléses jó
kedv higondolhat: eszrit, humor, szatira, az
mind fel fog vonulni ennek az estélynek keze-
teben. Nem csoda tehát, hogy Kolozsvár kul-
turközönégének és a szó komoly értelmében
veit intellektualjének körében a legnagyobb
foku érdeklődés nyilvánul meg az estély iránt.
Az estély műsorának lezajlása után tánc lesz.
A párisi művészet minden bizonytal feledhe-
tetlen hangulatot fog teremteni a mai nyomott,
kedvellen atmoszfárban, mely végzetesen áll
meg a lelkeket.

— December 10-én országos ünnepe-
gek lesznek a diákmozgalom évfordulóján.
Bukarestből jelenik: Az országos diákzövet-
ség elhatározta, hogy december 10-én a diák-
mozgalom negyedik évfordulóján nagy ünne-
pöket rendez. Az évforduló napján vala-
mennyi egyetemi centrumban To Deumot fog-
nak celebrálni.

Játszák: Schimailák a Palermo-barban.

— Külön nemzeti himnuszt kérnek a
ruszinok. Ungvárról jelentik: Ruszinszko kép-
viselői kérvénnyel akarnak a nemzetgyűlés elé
fordulni, hogy Ruszinszko számára külön nem-
zeti himnuszt engedélyezzen. Ezek szerint a
ruszin himnuszt a harmadik nemzeti himnuszt
lenne Csehszlovákiában.

— A halott elűzi a tolvajt. Prágából je-
lentik: Suchában, Pardabitz mellett, ismeret-
len tettes botört Bednár Antonin gazda lakására.
Minden valószínűség szerint tollat akart lopni,
mert az ágyakat tépázta meg és párnákat nyi-
tott föl. Amint azonban az egyik ágyról lerá-
totta a takarót, kellemetlen meglepetés érte. Az
ágyon egy asszony hullája feküdt, amelyet ott
akartak felravatalozni. A betörő annyira meg-
ijedt, hogy összelopott zsákmányát otffeledve:
kingrott az ablakon és futásnak eredt.

Bármily zeneművet
Bucarestből raktárról azonnal szállít
Révész Béla, zeneműosztály
Ársvásárhely. Kérjen arjejegyzéket.

Antiquaire
Holtscher
Cluj
Strada N. Iorga (Jókai-u.) 2.
Vis-à-vis „Hotel New-York“

Právalla de coloniale si delicatose
de vanzare in centru ora-
sului Targu-Mures. — Adresa la libraria
Ernest Révész — Targu-Mures

Heine: Ba
Kiss Józse
Daniel Kör
Furth Marg
Dr. Rubin
Mahler Ed
Zsidó Plut
Dr. Alexar
Dr. Blau:
Sebestyén
A makabe
Geiger: L
Goldziehe

Gábor: M
Dr. Helier

Alexandria

Olcso k
Ka
Alakité
telért
kalaps
Perd. (vcl

M
Tá
Fo

6

Dapl
Préselt
Vizeska
Préselt
Valódi
Válódi

Kár
grádlík,
Nagy v
Bosk
Str. Re

P
Ruggy
Gyár:

hogy a Nemzeti Bank osztaléka is emelkedni fog. A tavalyi tíz és fél aranykorona helyett tizenegy aranykoronát adnak. Az ipari vállalatok közül a szénbányák osztaléka emelkedik, a malmok ez év első felében nem voltak jó konjunkturában, de helyzetük az év második felében javult, úgy, hogy legalább a tavalyi osztalékokra, de esetleg emelésre is számítanak.

¶ **Jövőre felépítik Temesváron a textilipari szakiskolát.** Tudósítónk jelenti: Az idegen szakmunkásokkal dolgozó iparoknak, így az ország textiliparának is egyik legfontosabb régi kérdése, hogy szakmunkáikat, akiknek külföldről való behozatala nagyon költséges és nehézségekkel jár, az országban képzessék ki. Ezzel a tervvel igen intenzíven foglalkozik már évek óta a temesvári textilipar, amelynek törekvéseit most végre siker koronázta. A városi tanács ugyanis kimondta, hogy az iskola céljaira nemcsak telket ad ingyen, hanem az építkezéshez szükséges téglát is díjmentesen szállítja. Ezzel egyidejűleg a kereskedelmiügyi miniszter értesítette a tanácsot, hogy a felépítendő textiltanítókiskola céljaira a jövő évi költségvetésbe négy millió lejt állított be, a belügyminisztérium pedig megígérte, hogy utasítani fogja a Banát összes községét, hogy jövő évi költségvetésükbe maguk is nagyobb összegeket vegyenek fel a textilipari iskola céljaira.

¶ **Cseh részvénytársaság alakult keleti üzletek finanszírozására.** Pragából jelenti: Csehországban négy igen előkelő pénzintézet, a Böhmische Unionbank, a Böhmische E-comptobank, a Creditanstalt és a Petschek & Co. ipari és pénzügyi részvénytársaságot akarnak alapítani, amely Keleten, főleg pedig Oroszországban fog üzleteket finanszírozni. Az új részvénytársaság, amely üzletek közvetítésével kimondottan nem foglalkozik majd, hárommillió cseh korona alaptőkével fog megindulni.

¶ **Külföldi kocikkal bonyolítják le szénszállításukat a temesvári gyárak.** Tudósítónk jelenti: Az újabb ismét súlyosan érezhető vagonhiány, amelynek következményével az Uj Kelet több ízben foglalkozott, erélyes akcióra indította a temesvári gyárakat, amelyek termelését a szállítás lehetetlensége folytán beállott szénhiány károsan befolyásolta. Minthogy a CFR től kielégítő és gyors segítséget nem kaphattak, memorandumban azzal a kéréssel fordultak a kormányhoz, hogy külföldi kocsikat rendelkezessék szénellátásuk biztosítására. A kormány dr. Grosorean Cornel képviselő intervenciójára meg is engedte, hogy a gyárak külföldön huszonöt vagon béreljenek, amelyeket Petrozszény és Temesvár között kizárólag szénszállítás céljaira Maveta-vonatként helyezzenek forgalomba. Ez a vonattársaság, amely kizárólag a temesvári gyárak szénszállításának kielégítéséről fog gondoskodni, mindaddig maradhat működésben, amíg a gyárak napi szükségleteik állandó kielégítése mellett külön vésztervezés mássa szénfel nem halmoznak Temesváron.

SPORT

Zsidó olimpiász lesz 1927-ben

Az Erec Jisráéli sportegyletek érdekes terve Haifából írja tudósítónk: Palesztinában a futballesezon befejezést nyert. Megkezdődtek az őszi események és ilyenkor a szabadtéri sportok rendezése lehetetlenné válik. A sportegyletek, amelyek különösen az utolsó két évben hatalmas fejlődésnek indultak — téli pihenőre tértek és a jövő évi terveiket készítik elő.

Igy felmerült és ma már komoly megbeszélések tárgyát képezi olimpiád megrendezésének terve, amelyen a világ összes zsidó sportegyletei résztvennének és amely így a fejlődő, hatalmas léptekkel haladó zsidó sportéletnek világraszóló manifesztációja volna. Eltekintve azonban a zsidó sportegyletek vitézi tornájának erkölcsi súlyától és jelentőségétől, — az olimpiád megrendezése anyagi szempontból is kívánatos volna, mert a világ minden részéből összeseregülő sportegyletek és az érdeklődők ezrei jelentős hasznot biztosítanának.

A paralellence zsidó sport egyébként már elérte a fejlődésnek azt a fokát, hogy teljesítményeivel méltán kiállhat a világ sportköz-

véleményének ítélőszéke elé. Az errec jiszráeli sportegyletek rohamos fejlődésben vannak, amiből kétségtelenül nagyban hozzájárult az Európából, főleg Budapestról és Erdélyből bevándorolt sportemberek közreműködése. A futball-sport, máris magas nivón mozog és ugyanez áll az asztali teniszre is. A nehéz- és könnyű atlétika most indult fejlődésnek és a chalucok közt talált eldőröbökben lelkes hívekre.

Erec Jisráélben lassan a normális élet ritmusának elengedhetetlen tényezőjévé válik a sport. Eletszerűsége lett a kolóniákhoz szokás, hasznos, testet-lelket üdítő időöltés, amelynek jelentőségét az angol hatóságok is kellőképpen értékelik.

Az errec-jiszráeli sportegyletek komolyan foglalkoznak a tervvel, hogy magukra vállalják a két év múlva Amszterdamban eldöntésre kerülő nagy világotlimpiászban a zsidó színek képviselőinek megszervezését. Az 1927. évi palesztinai olimpiász csak előjáték, csak prologusa volna ennek. Amszterdamban először jelennek meg a stadion porondján, kék-fehér zászló alatt a zsidó nemzet képviselői — az épülő zsidó állam képviselői. Egy hatalmas akció készül, amelynek kifejezett célja az, hogy Erec Jisráél és a díszpóra zsidó atlétáinak, sportolójának színe-javát megjelentesse az amszterdami stadionban.

A szervezés részletei a palesztinai kis olimpiász alkalmával kerülnek megbeszélésre.

Kasziner Gyula

APROHIRDETESEK

Egyesületi közlésnél egy szó 4 lej, vastagabb betűvel 8 lej. Legkisebb apróhirdetés 40 lej. Állás-keresőknek 30% kedvezmény. Apróhirdetések díja 10% fizetendő. Eljegyzési hírek díja 250 lej, előfizetőknek 150 lej.

Stelázsit és pultokat keresek megvételre. Cím a kiadóban. 2139

Reprezentabilis, VIII. gimnaziumot végzett, hadkötelezettségének eleget tett, román, magyar, német nyelvet bír, kereskedelmi képzett fiatalember ipar- vagy kereskedelmi vállalatnál, szombat megtartásával, megfelelő alkalmazást keres. Fizetéssel megjelölt szíves megke-eséseket kér Friedmann Nándor, Jibou, Jud. Salaj. 2141

Hajhullás
és hajkorpa ellen legjobban szer az „Egger-Petrol”
Kapható minden gyógyszerárban és drogeriában.

Eladó

822 m² telek, szoba-konyha és speiz (faból) a Szilágyi-telepen. Ára 75 ezer lej, ebből 24 ezer teher, mely havi 1000 lej részletben fizethető. Értekezni Cal. Victoria No 69. Házfelügyelőnél.

Egy teljesen új szilészkia bunda sürgősen eladó. Megtekinthető Szántó utcánál, Jókai-utca 2. 2186

Hizlalt ponty állandóan kapható. Esküvőkre, keresztelőre, bankettek előkészítést elfogad. Weisz, Tudor Vadimiresou 6. (volt Mikes Kelemer-utca).

Keresek a belvárosban jobb szoba-konyhas lakást. Jól meg lesz fizetve. Cím a Fraternitas nyomdában, Str. Bar. n L. Pop 10.

Kiadó egy különbejáratu butorozott szoba, fürdőszoba használattal a belvárosban 2 szemből, esetleg teljes ellátással. Cím a kiadóban.

Kiadó különbejáratu butorozott szoba a belvárosban, Cím a kiadóban.

Jó varrónő házhöz ajánlkozik napi 100 leifért. Cím: Str. Londrei No 9.

Francia nyelvtanár, aki 12 évet töltött Párisban, legmodernebb módszer szerint francia nyelvet tanít. kéket ad. Cím a kiadóban.

GARDI
Erdély legelegánsabb fényképezési műterme
Cluj, Str. Saguna No 13.
(volt Bartha Miklós-utca)

Fontos! Szabókellékek, bélés, cérna, harisnya, vattelin, gombok

Neumann Károly
Regina Maria 10. szaküzletében vehető
400 Yd. olasz cérna 8 L. 300 Yd. angol cérna 15 L
50 mt I-a gápselyem 8-50 Duplaszélés vattelin
Duplaszélés glott 110 L. 1 m. 175 L

SZÍNHÁZ MŰVÉSZET

A kolozsvári román opera heti műsora

Szerda: Álarcosbál (Premier).

Péntek: Álarcosbál.

Vasárnap: Bolygó hollandi.

MAGYAR SZÍNHÁZ

A színházi iroda közleményei.

Cirkuszhercegnő. Lázás izgalommal készülnek a színháznál a nagy operettslágerre: a Cirkuszhercegnő-re. Pazar új díszletek és rengeteg új kosztüm készül a színház műhelyeiben. A premiere dec. 14-én, kedden este.

Móricz Zsigmond-est. Kolozsvár magyarsága ünnepi áhitattal várja a pénteki estét, amikor szemtől-szembe köszönheti a nagy magyar író. A pénteki est végleges programja:

1. Móricz Zsigmond előadása az európai irodalom mai irányairól.
2. „Mint a mezőnek virágai.” (Móricz egyfelvonásosa).
3. Szücs bácsi. Novella, irta és előadja Móricz Zsigmond.
4. „Kend a pap?” (Móricz Zsigmond egyfelvonásosa.)

Heti műsor

Szerda: Holnap reggel. (3 adszor. Napi bérlet 30. szám. A. Sorozatszám: 175.)

Csütörtök: Darázsfezek (Ujdonság, 8 adszor. Parlagi Ilonka vendégszínházával. Neményi fellépésével. Napibérlet 30 sz. B. Sorozat 176.)

Péntek: Móricz Zsigmond-est: 1. Mint a mezőnek virágai (Repriz). 2. Móricz Zsigmond előadása. 3. Kend a Pap? (Repriz). 4. Móricz Zsigmond felolvasása. Premierbérlet 31 sz. Sorozat 177.

Szombat d. u. 4 kor: Szomorúságának énekes. (Méréselt helyárrakkal. Sorozat 178.)

Szombat este 8-kor: Hunca a lány (Neményivel, Tolnay, Ihszszal. Napibérlet 31 sz. A. Sorozat 179.)

Vasárnap d. u. fel 3 kor: Drága kicsi buksi (Méréselt helyárrakkal. Neményivel, Tolnay és Ihszszal. Sorozat 180.)

Vasárnap 6 kor: Holnap reggel. (Poor Liliával. Rendes helyárrak. Sorozat 181.)

Vasárnap háromnegyed 9-kor: Akácvirág (Bárie-szűné. Lengyel Irén, Tolnay, Ihsz föllépésével. Sorozat 182.)

Hétfőn este 8-kor: elge Lindberg, a finn csodáénekes egyetlen föllépése. (Főlemelt helyárrakkal. Premierbérlet 32 sz. Sorozat 183.)

Kedden és a következő estéken: Cirkuszhercegnő.

Fűszerüzlet eladó Tgmures (Marosvásárhely) legforgalmasabb helyén a Fötér közvetlen közelében. Cím Révész Ernő könyvkereskedésében, Targu-Mures

A közkeveltségnek örvendő

„Ursus-Extra”

világos sörkülönlegesség ismét kapható.

CZELL-sörfözde Kolozsvár-Monostor